שנה ז | גליון שג בעז"ה פר' תולדות תשפ"ז

שיחות מוסר חכמה ודעת משולחנו של
מרן ראש הישיבה הגאון רבי צבי שינקר זצוק"ל

אור התורה

דברי חיזוק בעסק התורה, בסיום הש"ס - כסלו תשס"ו

אגיד דברים קצרים; צריך לדעת ש'תורה' זה הכל, ובנ"א שבאמת זוכה לתורה, כמו שצריך ללמוד תורה, בכח התורה להאיר את כל העולם!

ואספר ע"ז מרבי אהרן קוטלר זצ"ל; כמובן את השמות אינני יכול להגיד. היה פעם שרבי אהרן כיבד אחד לדבר בליקווד, ואתם לבד מבינים שאם כך זאת אומרת שהוא היה אדם נכבד מאד, והאדם הזה דיבר על הענין שצריך ללכת להשפיע באמריקה. אמריקה זה מקום רחוק מתורה, וצריך ללכת להשפיע. והבחורים ראו בדרשה שרבי אהרן 'רותח' על הדברים, ומי שהכיר את רבי אהרן, הלא הוא היה אש להבה.

אחרי הדרשה ניגשו אליו הבחורים המבוגרים, הם ראו שהוא רוצה להגיב, והוא אמר להם כך: באמת הייתי צריך למחות באמצע הדרשה, מה זאת אומרת שצריך ללכת לעשות בשביל האידישקייט, - לא! צריך ללמוד כאן, וזה מאיר לכל העולם, כוח התורה מאיר גם לבחוץ, וזה כבר לבד ישפיע על כל אמריקה! חס ושלום שאף בחור שלא ילך להשפיע, לא זה הדרך שלנו, הדרך שלנו היא להאיר מבפנים.

והוסיף רבי אהרן: אם תשאלו למה לא מחיתי באדם הזה, אני דנתי אותו לכף זכות, הוא כבר היה אדם זקן, ודנתי שמחמת זקנה דעתו אינה צלולה, הוא לא ידע מאי קאמר... ולכן לא מחיתי בו.

ובאמת הלא זה מה שהגמרא (סנהדרין צט, ב) אומרת, 'היכי דמי אפיקורוס, האומר מאי אהנו לן רבנן, לדידהו תנו', זאת אומרת, וגם אנחנו צריכים בזה חיזוק, יתכן שיהיה אחד שהוא בעל אמונה גדול, ויודע את כוח התורה, אלא שהוא אומר שתורה מגינה רק על הלומד, אבל זה לא משפיע על כל המקום, אחד כזה הוא אפיקורוס! וחז"ל לומדים זאת מהפסוק 'ונשאתי לכל המקום בעבורם'. מי שלא מרגיש שתורה משפיעה על כל המקום - יש לו דין של אפיקורוס.

וסיפר לי אחד, יהודי נכבד ות"ח מופלג מאד, שהיה קרוב לחזון איש, והוא סיפר שהחזון איש אסר לו לאכול מהשחיטה של תל אביב, היה שוחט אחד שהיה נראה לו ירא שמים, אבל החזון איש אמר לו: 'אני לא יודע מה עם 'מאי אהני לן רבנן' אצלו', וממילא אני לא יכול להתיר את השחיטה שלו. אצל החזו"א זה היה הלכה למעשה, וכמו שכל גמרא היה אצלו הלכה למעשה.

כל אחד צריך לחזק את עצמו בהשכלה להעריך את אור התורה ואת כוח התורה, ולדעת שאם לומדים בפנים - זה משפיע לכל הבריאה.

ואמנם בודאי שלפעמים צריך לעשות, וללכת ולהשפיע בחוץ, זה לא נוגע אחד לשני, וגם רבי אהרן בעצמו עשה הרבה מאד, אבל הוא אחז שאדם צעיר לא צריך ללכת ולהתעסק, קודם צריך לעמול בתורה, לגדול בתורה, אחר כך כשיצטרכו... איך החזון איש אמר פעם למישהו, וזה חשבון פשוט מאד, מי שרוצה לזכות את העולם, אין זיכוי הרבים גדול יותר מלהיות תלמיד חכם! וכל אחד מתעלה לפי דרגתו, יש שרי אלפים, שרי מאות, וכן הלאה.

ונעשה חשבון, ניקח את החזון איש זכרונו לברכה, הלא כל הבריאה היתה נראית אחרת אם לא היה את החזון איש! אתם לא חייתם בתקופה ההיא, ולא יכולים להבין ולצייר זאת, אז היה עולם אחר, פשוט כפשוטו. וכשהחזון איש בא לבני ברק, הוא עבד לאט-לאט, עוד יהודי ועוד יהודי, וזו היתה עבודה של שנים מרובות, לקרב עוד אחד, ולפעול שעוד אחד ישלח את הבנים לישיבות, התורה היתה אז בשפל המדרגה, והוא מצד אחד ומצד שני הפוניבז'ר רב שיסד את הישיבה, שניהם יחד פעלו לאט-לאט, עד שהעלו את קרן התורה.

ונעשה עוד חשבון, מי שקצת יודע, ראש הישיבה הרב שך זכרונו לברכה, וכי יש בנ"א בבריאה שפעל אחד מני אלף ממה שהוא פעל?!... כמה ישיבות נבנו מכוחו, וכמה הוא השפיע על כל הבריאה! א"כ אנחנו רואים בחוש מהו כוח התורה, וכשיש תלמיד חכם גדול - הוא יכול לשנות את כל הבריאה, ולהעלות את כל הבריאה, ולעשות עולם חדש, פשוט כפשוטו. וזה צריך לתת לנו את העוצמה להתמסר לתורה!

והיום כל אחד מדבר במה צריך להתחזק, זה מדבר על זה וזה מדבר על זה... אלא שדבר אחד שוכחים, חיזוק בתורה!

ואקדים בסיפור חסידי, היה פעם רב'ה שהלך לכל המקומות לדבר על הענין שאסור לדבר בבית הכנסת, והוא אפילו חיבר על כך ספר 'מורא מקדש' כמדומני, והוא היה מעורר שכל החורבן של הדור הוא מזה שמדברים בבית הכנסת.

והוא בא לעיירה אחת, והיה שם עוד רב'ה, וגם שם הוא דיבר את הדרשה. אמר הרב'ה של העיירה ל'עולם' שהיה שם: בענין הזה מהרבש"ע אני לא מפחד, אבל ממנו אני מפחד, וממילא אל תדברו בבית הכנסת... כמובן שאף אחד לא הבין, מה פירוש הדברים, והוא ביאר להם כך: אם היו שואלים אותי במה צריך חיזוק, מה פתאום דוקא שלא לדבר בבית הכנסת, יש הלא תרי"ג מצות, וכי חסר לנו 'קופה של שרצים'... וכי יש דבר אחד שמקיימים שכמו שצריך רח"ל, ביטול תורה ולשון הרע ושקר... אפשר לעשות רשימה ארוכה של מאה דברים, ומסתמא כמה אלפים, וממילא מה פתאום להיתפס לדבר אחד, שלא לדבר בבית הכנסת, מי אומר שזה העיקר, אולי העיקר זה זהירות בלשון הרע, וזה מה שאמרתי שמהרבש"ע לא הייתי יודע, יש תורה שלמה, וצריך להיות נביא לדעת במה לעורר, (ואולי החפץ חיים יכול היה להגיד כזה דבר), אלא מה, אני אוחז שאותו רב'ה הוא 'צדיק יסוד עולם', וממילא אם הוא מרגיש שזה הדבר שצריך היום להקפיד, אז ממנו אני מפחד...

וא"כ באמת היום, מה אני ידבר במה להתחזק... אבל זה בודאי שכולנו צריכים חיזוק בתורה. ובאמת הלא היום אפילו לא יודעים מה זה התמדה

בתורה! ולכמה אנשים יש שייכות לזה, כמה יש שלומדים שמונה שעות בנשימה אחת, שש שעות בנשימה אחת, ואפילו כמה יש שלומדים שעה בנשימה אחת, בלי שום הפסק, והלא זה צורת התורה, זה נקרא התמדה, ורק מכזו תורה ניתן לגדול! (מהלימוד שלנו, מה שיוצא זה 'לעשות סיומים', 'לקיים מנהגים'... זה בסדר, אבל לא זה לימוד התורה כצורתו).

סיפר לי אבי זצ"ל, הוא למד עם הסטייפלר בביאליסטוק, ואצלו ראו מה נקרא התמדה בתורה, נורא ואיום, הוא יכל ללמוד עשרים שעות בנשימה אחת, כפשוטו ממש, בלי לזוז מהמקום! ואחרי זה הוא יכל לישון שתיים עשרה שעות, (את זה היום הרבה יודעים לעשות בנשימה אחת... אבל את החלק ללמוד עשרים שעות בנשימה אחת, את זה כבר שכחו...). הוא סיפר לי שההתמדה והיגיעה שלו היה משהו מפליא, לא יאומן כי יסופר.

וניקח את ראש הישיבה זכרונו לברכה, הלא היגיעה שלו בתורה היתה שלא מעלמא הדין, אין היום אפילו בבואה דבבואה לכך, השקיעות שלו בתורה היה משהו מדהים. הוא אמר על קושיא מסויימת שחודשיים הוא לא הסיח דעתו מהקושיא, כך הוא אמר לר' שרגא כשנכנס אליו על שאלות בחינוך העצמאי, ולאחר אותם חודשיים אמר לו לשאול שוב את כל הקושיות, וביאר לו שכל מה שעניתי עד עכשיו לא היה בריכוז מלא, הראש שלי היה מונח בקושיא.

ולכן הסטייפלר אמר פעם, שהדעה של ראש הישיבה היא 'דעת תורה', מפני שכולו שקוע בתורה, ואמר הסטייפלר על עצמו שהוא לא שקוע עד כדי כך. זאת אומרת, שיהיה ברור לכם, הסטייפלר לא פסק פומיה מגירסא, אלא מסתמא הוא התכוון בכוח הריכוז, שהיה לו משהו שהיה מסתמא נדיר מאד.

ומי שראה, הלא הכבוד שלו למשגיח זכרונו לברכה היה לא יאומן כי יסופר, ואעפ"כ מעולם הוא לא שמע שיחה יותר מדקה וחצי... הוא התחיל לשמוע שיחה, ופתאום נזכר מקושיא, ובכלל לא ידע שהוא בשיחה, ולא פעם אחת באמצע שיחה הוא רץ לקחת ספר מהארון, ובאמצע ראה שאף אחד לא נמצא שם, והוא לא תפס מה קרה (וכי 'יום טוב' היום...), והיה מתחיל להסתכל איפה כולם ומה קרה כאן, ואז הוא היה רץ בחזרה למקום, עוד לפני שלקח את הספר, 'דרך ארץ', המשגיח מדבר ואני אקח ספר... כך אני ראיתי לא פעם אחת. ומפני שזה היה המציאות שלו, כל רגע שהיה לו הוא למד תורה.

ותדעו לכם שכך גדלו! איך ראש הישיבה פעם אמר למישהו, מה הפשט שהיום בחורים הולכים לשמחות? מתי היה אצלנו כזה דבר, הוא הסתכל על הבחורים שאין להם רצון לגדול, 'כל ימיהם כחגים'...

סיפר רבי מאיר צבי ברגמן, שבבחרותו הוא הלך ל'ברית' אצל רבי ירוחם קרלנשטיין, הוא גדל שם הרבה בבית, והוא הרגיש שיש לו חובה לבוא, והחזון איש היה סנדק, וכשנכנס הוא רואה את ר' מאיר צבי, אז הוא הסתכל עליו כמו אחד שנפל מהירח... מה אתה עושה פה בברית?! הלא עכשיו אמצע הסדר, הוא למד בפתח תקוה, כך הוא תמה עליו. והוא אמר לו אבל כבר באתי מפתח תקוה ועד לכאן, אבל לא עזר לו כלום, החזו"א אמר לו שוב: מה אתה עושה פה, בחור צריך לשבת וללמוד, והוא היה צריך עוד לפני הברית לקום ולחזור לישיבה...

וכשלרבי אלחנן נולד בן, הוא בא לשאול את החפץ חיים אם לנסוע לברית, שאל אותו החפץ חיים: אתה מוהל? אתה יודע למול לבד? והוא ענה שלא, אמר לו הח"ח: אם אתה בין כך צריך לעשות שליח, מה אתה צריך לנסוע, וכי בלעדיך לא ימולו אותו?!... זה לא הדרגה שלנו, אבל ניקח את עצמינו, וכי זה פלא שהיום הדור נראה כך?!... וזה התיקון הראשון שאנחנו צריכים, קצת יותר התמדה!

ורק מזה גדלים! אם לומדים בהתמדה, וכמה שזוכים לעזוב את השטויות, ואת כל 'חשבונות הרבים'. היום נמצאים בתוך מערבולת של פוליטיקה ושטויות בלי סוף, זה הלא נורא ואיום, כמה שטויות מונח בראש, ואם בנ"א זוכה ומשקיע עצמו בלימוד, ועוזב את כל הבלי עולם הזה, אחד כזה גדל!

ומה גדלים מהלימוד שלנו, כפי שאתם רואים... עוד קצת פה ועוד קצת שם, כמה מסכתות יודעים מתוך הל"ו מסכתות...

ראיתי מסופר שאחד בא לרבי איסר זלמן, רצו לבחון אותו על ש"ס, והוא היה אדם צנוע ולא הראה שהוא יודע, אמר לו רבי איסר זלמן: הלא זהו חילול השם, אם רואים שלמדת כ"כ הרבה שנים בכולל, ואתה לא יודע ש"ס בעל פה, וממילא אם לא תלך להיבחן - אתה מחלל שם שמים!... והוא אכן ידע, ואמר שאם הרב'ה אוחז שזה חילול ה' אז אני מוכן להיבחן על הש"ס.

והיום שכחו לגמרי מכל זה, ומסתפקים במועט. אחד אמר קושיא או תירוץ טוב, מה שייך, הוא מסתובב כמו סיר נפוח... כבר כל העולם צריכים להיות מתחת רגליו. והלא אנחנו עניים! תראו עוד אפילו אצל האחרונים, ה'קצות' עשה את ה'שמעתתא' בגיל צעיר מאד!

וכבר סיפרתי מה שסיפר רבי לייזר יוד'ל, הוא היה הלא בקי עצום, הכרתי אותו, כל הש"ס היה שגור על לשונו, וכשהיה בן שש עשרה הוא ידע נשים-נזיקין בעל פה, והיה בסלבודקא אחד הגדולים, מתמיד אדיר, ומישהו הכניס אותו להיבחן אצלו. והסדר היה שהוא היה יושב ולומד, וגם כשהיו מדברים איתו - תדבר מה שאתה רוצה והוא היה לומד הלאה, לא הרים את העיניים מהגמרא, וההוא מציג את רבי לייזר יוד'ל, הבן של הסבא מסלבודקא, שרוצה להיבחן על נשים נזיקין, אז הוא שאל בן כמה הוא? - בן שש עשרה. בן שש עשרה?! וכי זה רבותא לדעת בגיל כזה נשים-נזיקין, והוא אפילו לא רצה לבחון אותו...

תחשבו רגע, אולי מישהו יתעורר קצת, הלא היום שכחו את כל צורת התורה! היה צריך לשבת ולבכות. אחד בא פעם אל הבריסקר רב, ודיברו שם על פרומקייט, אמר הבריסקר רב: הדבר הראשון זהו להיות מתמיד!

תתבוננו, שכל אחד ידע מה שמוטל עליו, ואתם עוד צעירים (הזקנים זה כבר משהו אחר...), יכולים לקחת על עצמכם עול רציני, ולדעת מה זה תורה! היום איבדו את כל צורת התורה, ועד שאפילו לא מדברים ע"ז.

החפץ חיים אמר פעם - סיפר לי יהודי שהיה נוכח שם, כדאי מאד לשמוע - היה אצל החפץ חיים אסיפה עם כל ראשי הישיבות, ההוא היה בארץ ישראל ונסע בחזרה לחו"ל ואז היה תקופה בראדין, והח"ח דיבר שהולכת לבוא שואה. הוא לא אמר מה הולך לבוא, רק אמר שבאים 'עננים שחורים' על כלל ישראל. והעצה היחידה לבטל זאת, זה אם נגביר את ההתמדה בתורה! אין שום עצה אחרת. כך הוא שמע בעצמו.

ורבי ברוך בער הבין היטב את משמעות הדברים, והתפרץ בבכי גדול, והוא שאל, או אולי רבי אלחנן, אם כן מה ישאר מכלל ישראל?!... הם הבינו טוב. עכ"פ זה מה שהחפץ חיים אמר, העצה היחידה לבטל את הגזירה זה להגביר את ההתמדה בתורה.

וגם כעת, הלא כל היום יש גזירות על גזירות, 'והרשעים כים נגרש', 'אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירתה', זה הלא נורא ואיום מה שהולך, וכנראה שאנחנו לא לומדים כמו שצריך, 'כשאין הקול קול יעקב - הידיים ידי עשו', כל האנשים של הממשלה זה הלא עשו, 'אינון ערב רב' שזה עשו, וכל זמן שהקול קול יעקב אין ידי עשו שולטים, וכשקול יעקב חלש אז ידי עשו מתגברים, וזה המצב שאנחנו נמצאים היום.

וכל אחד צריך לעשות כל יום חשבון הנפש, האם הוא למד כמו שצריך, התמיד כמו שצריך, זה הלא בושה אפילו לדבר על כך. וזכורני שפעם היה בחור בישיבה, אולי היו עוד שאיני יודע, שבתענית ציבור בקיץ היה יכול לשבת וללמוד שמונה שעות בנשימה אחת, בלי לקום מהמקום! ולפחות שיהיו יחידים שיתעוררו, ובפרט ב'ישיבה גדולה' שעוד יש יותר אפשרות להיות מתמידים.

ולקחת חיזוק בהתמדה, לנצל את הזמן! יש כאלו שמבזבזים את הזמן, ואת כל המצוות מוכנים לעשות, חסד וכדומה, וצריך לנצל את הזמן ללימוד! לדעת עוד מסכתא, ללמוד עוד ספר. ופעם כמעט כל אחד עבר על השמעתתא, וידעו 'שמעתתא', ידעו קונטרס הספקות, ידעו קצות, היה כאן בחור בישיבה שלמד את כל הקצות וידע בע"פ, ועד היום הוא יודע כל ס"ק בקצות. לנצל את הזמן, לא לאבד את הזמן על כלום.

שהקב"ה יעזור שיהיה לנו קצת חיזוק בתורה, ולסיים ש"ס זהו דבר נפלא (אם למדו כמו שצריך...), ותדעו שהיצר הרע לא נותן מנוח! וזה העיקר שהוא משקיע בו, לאבד את הזמן, לא לנצל את הזמן ללימוד כמו שצריך.

כתוב בתנא דבי אליהו (עי' פ"ט א) 'מעיד אני עלי שמים וארץ', ואם אליהו הנביא אומר - כדאי הוא לסמוך עליו, שכל מי שלומד תורה בכל כוחו, מיד שורה עליו רוח הקודש! זה מה שנצרך מכל אחד, ללמוד 'בכל כוחו', כל אחד לפי כוחותיו. ירחם ה' שנזכה קצת להתעלות.

הוצאות הדפסת הגליון נתרמו ע"י ידידנו שליט"א לברכה והצלחה

לע"נ מורינו רבי **צבי** ב"ר **יצחק דוד** זצ"ל – ע"ד הכותב בלבד – בכל ענייני הגיליון (ולקבלתו במייל) ניתן לפנות: 0533145084 / g0533145084@gmail.com